

ניראות פוליטית וחציית גבולות תרבותיים ב"כלות המדבר" (עדה אושפיז, 2008)
ד"ר יעל מונק, האוניברסיטה הפתוחה

במדינת ישראל של שנות האלפיים, יותר ויותר נשים עוסקות בקולנוע תיעודי. הסוגיות שהן בוחנות אינן נוגעות תמיד למגדר ואולם במקרים מסויימים, הן משמשות להעלאת סוגיות פוליטיות מודחקות על פני השטח. כזה הוא סרטו התיעודי של עדה אושפיז, "כלות המדבר" (2008), העוסק באחת הסוגיות המושתקות בישראל: הפוליגמיה במגזר הבדואי. באמצעות ראיונות עם הנשים-הקורבנות, חושפת הבמאית עולם נשכח בגבולות המדינה בו מסורות עתיקות המתקיימות באין מפריע מונעות מנשים לממש עצמן כסובייקט ריבוני בהיותן חשופות להשפלה ולהפקרה חוזרות ונשנות. באמצעות עימות בין שני סוגי תיעוד – תיעוד החתונות הבדואיות הגרנדיזיות ותיעוד החיים העלובים של נשות המדבר - מעניקה הבמאית ניראות פוליטית לאותן נשים שעל אף היותן אזרחיות המדינה אינן זוכות לכל יחס או תמיכה מצד הרשויות. חשיפתן לערכים המערביים של מדינת ישראל גורם להן לפקפק בקול רם בתוקפה של אותה פרקטיקה עתיקת יומין. על כן ניתן לראות ב"כלות המדבר" טקסט הנע בכמה רבדים תרבותיים בו זמנית: סיפור קורבנות הפטריארכיה הבדואית, סיפור ההפקרה של אזרחים שקופים במדינת ישראל וסיפור הנאמנות הכפולה של תושבי הקהילה הבדואית שעל אף חייהם בתוך המרחב הישראלי אינם חשים כל הזדהות עם המדינה וערכיה.